Głos Gminy Wilkowice

Poniżej prezentujemy archiwalny artykuł autorstwa **Mirosław Siuda** z *Głos Gminy Wilkowice* Rok 2025 nr 2 s. 4,5

Potencjalny brak wody w gminie Wilkowice – zagrożenie i wyzwania dla lokalnej społeczności

Mimo że około 71% powierzchni Ziemi pokrywa woda, zaledwie 0,75% tej wody nadaje się do picia. To niewielka ilość, a jeszcze mniejsza część jest dostępna w Polsce – kraju, który boryka się z jednymi z najmniejszych zasobów wodnych w Europie. Stan zasobów wodnych w Polsce jest bardzo niski – znajdujemy się poniżej granicy „stresu wodnego", wynoszącej 1700 m³ na osobę. W naszym kraju na jednego mieszkańca przypada średnio tylko 1600 m³ wody, podczas gdy w Europie średnia wynosi około 4500 m³. W Polsce około 70% zasobów stanowią wody powierzchniowe, które są głównym źródłem zaopatrzenia gospodarki, natomiast jedynie 30% to wody podziemne lepszej jakości, przeznaczone głównie do picia. Dlatego dostęp do wody pitnej w Polsce jest wyzwaniem, szczególnie w miejscach takich jak gmina Wilkowice, gdzie zasoby wód podziemnych są dramatycznie ograniczone. Główne przyczyny niedoborów wody to:

1. **Zmiany klimatyczne**
   W ostatnich latach w Polsce coraz częściej występują okresy suszy, które skutkują zmniejszeniem opadów, zwłaszcza latem. W gminie Wilkowice spadek poziomu opadów prowadzi do obniżenia poziomu wód gruntowych oraz rzek. Wzrost temperatury powietrza przyspiesza parowanie, co dodatkowo ogranicza dostępność wody.
2. **Nieoptymalne zarządzanie wodami gruntowymi**
   Gmina Wilkowice, podobnie jak wiele innych samorządów, zmaga się z trudnościami w efektywnym zarządzaniu zasobami wodnymi. Niewystarczające inwestycje w infrastrukturę wodociągową, brak działań wspierających retencję wody oraz niewłaściwe promowanie gromadzenia deszczówki powodują nadmierne eksploatowanie dostępnych zasobów, co może prowadzić do ich wyczerpania.
3. **Wzrost liczby mieszkańców i rozwój urbanizacji**
   Zwiększająca się liczba mieszkańców gminy wiąże się z intensywnym rozwojem budownictwa i rosnącym zapotrzebowaniem na wodę. Niewystarczająca infrastruktura wodociągowa oraz rosnąca populacja mogą powodować nadmierne obciążenie istniejących zasobów wodnych. Kluczowe staje się odpowiedzialne planowanie przestrzenne i promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez ograniczenie:

- zabudowy wielorodzinnej na terenach wiejskich,
- zwiększania dopuszczalnej wysokości budynków,
- zmniejszania lub znoszenia wymogu minimalnej powierzchni działki budowlanej.

4. **Likwidacja terenów zielonych i zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej**
   Zabetonowanie przestrzeni oraz ograniczanie terenów zielonych w obszarach zabudowanych zmniejszają retencję wody w glebie. Rośliny i tereny zielone odgrywają istotną rolę w zatrzymywaniu wody w ekosystemie, a ich likwidacja przyspiesza odpływ wód opadowych, utrudniając ich wchłanianie. Ponadto większy stopień urbanizacji podnosi lokalną temperaturę, co zwiększa parowanie wody. W miesiącach letnich temperatura na terenach zielonych może być nawet o 12°C niższa niż na obszarach silnie zurbanizowanych, co znacząco wpływa na liczbę dni nieprzekraczających 26°C, czyli tzw. „progu komfortu cieplnego".
5. **Zanieczyszczenie wód**
   Zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych, takie jak odpady przemysłowe, nielegalne zrzuty ścieków czy nawozy rolnicze, negatywnie wpływają na jakość dostępnej wody. Zanieczyszczona woda wymaga kosztownej filtracji, co ogranicza jej dostępność i może prowadzić do czasowego lub trwałego zamykania niektórych ujęć wody.

Co możemy zrobić, aby oszczędzać wodę?
Choć zagrożenie niedoborem wody w gminie Wilkowice jest poważne, mieszkańcy mogą podjąć działania, które pomogą ograniczyć jej zużycie i przyczynią się do lepszego zarządzania tym cennym zasobem. Oto kilka praktycznych sposobów, które każdy może wprowadzić w życie:

1. **Wybór energooszczędnego sprzętu AGD**
   Przy wymianie urządzeń AGD warto wybierać modele z funkcjami EKO, które zużywają nawet o 30% mniej wody i energii, zmniejszając obciążenie zasobów wodnych.
2. **Instalacja wodoszczelnych spłuczek z funkcją stop**
   Nowoczesne spłuczki z możliwością regulacji przepływu wody pozwalają dostosować jej ilość do potrzeb, co znacznie ogranicza zużycie.
3. **Uszczelnianie kranów, spłuczek i rur**
   Nieszczelne instalacje są jedną z głównych przyczyn marnowania wody. Regularne kontrole i naprawy pozwalają ograniczyć straty.
4. **Montaż perlatorów na kranach**
   Perlator napowietrza strumień wody, zmniejszając jej zużycie nawet o 60%, bez wpływu na komfort użytkowania.
5. **Instalacja baterii jednouchwytowych**
   Baterie jednouchwytowe umożliwiają szybsze ustawienie odpowiedniej temperatury wody, co zmniejsza jej zużycie.
6. **Zamiana kąpieli w wannie na szybki prysznic**
   Prysznic zużywa znacznie mniej wody niż wanna, a skrócenie czasu kąpieli dodatkowo zwiększa oszczędności.
7. **Zakręcanie kranu podczas mycia zębów**
   Prosta zmiana nawyków, taka jak zakręcanie wody, gdy nie jest potrzebna, może znacząco zmniejszyć jej zużycie.
8. **Nietraktowanie toalety jako kosza na śmieci**
   Wrzucanie do toalety przedmiotów innych niż odpady organiczne prowadzi do

niepotrzebnego marnowania wody. Toaleta powinna służyć wyłącznie do podstawowej funkcji.

9. **Inwestycja w zmywarkę**
   Mycie naczyń w zmywarce zużywa mniej wody niż mycie ręczne pod bieżącą wodą. Ważne jest, aby uruchamiać zmywarkę tylko przy pełnym załadunku.
10. **Gotowanie pod przykryciem**
    Używanie pokrywek podczas gotowania zmniejsza parowanie, co pozwala zaoszczędzić wodę.
11. **Zbieranie deszczówki do podlewania ogródków**
    Wykorzystanie wody deszczowej do nawadniania roślin zamiast wody wodociągowej to skuteczny sposób na oszczędzanie.
12. **Zwiększenie retencji wody w ogrodach**
    Dodawanie kompostu do gleby i zakładanie łąk kwietnych zamiast trawników poprawia zdolność gleby do zatrzymywania wody.

Podsumowanie

Potencjalny niedobór wody w gminie Wilkowice stanowi poważne wyzwanie zarówno dla samorządu, jak i mieszkańców. Zmiany klimatyczne, nieoptymalne zarządzanie zasobami wodnymi, rozwój urbanizacji i zanieczyszczenie środowiska to tylko niektóre czynniki pogłębiające ten problem. Wspólne działania, takie jak świadome planowanie przestrzenne, zrównoważony rozwój oraz oszczędzanie wody w gospodarstwach domowych, mogą pomóc w zarządzaniu tym cennym zasobem i zapobiec dalszemu pogłębianiu kryzysu wodnego w naszej gminie.

Mirosław Siuda